

ГЕРМЕНЕВТИКА НОВОЗАВІТНИХ ВИМОГ У КОНТЕКСТІ КОНЦЕПЦІЇ БІБЛІЙНОГО ЗАКОНУ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ «КОРОТКОГО ТРАКТАТУ ПРО ПОЛІТИЧНУ ВЛАДУ» ДЖ. ПОНЕТА)

У даному тексті здійснено спробу розглянути, так би мовити, «герменевтику герменевтики» — тобто поглянути на деякі проблеми сучасного наукового аналізу в контексті «препарування» процедур отримання знання. Матеріалом дослідження є текст «Короткого трактату про політичну владу» англійського тираноборця XVI ст. Джона Понета. Висхідне припущення пошуку таке — можливо, недостатня увага дослідників до постаті цього теоретика спричинена неможливістю інтерпретувати його висновки у рамках існуючих герменевтичних «матриць». В основі концепції Понета лежить герменевтична процедура, яку розглядають у рамках певного «передрозуміння», що існує в історії політичної думки. Тому я й кажу про герменевтику герменевтики. Спробую пояснити, яке «передрозуміння» гальмує інтерпретацію «Короткого трактату», та пройти «герменевтичним колом», що виведе нас на більш ясне трактування.

Тираноборчий напрямок політичної думки набув сили в ранній новий час, коли середньовічні теоретичні заборони трохи зблідли на тлі духовних революцій доби Ренесансу—Реформації. Тираноборство не мало шансів на обґрунтування в рамках середньовічної теорії завдяки наявності чітких вказівок щодо природи влади в текстах Нового Завіту: правитель даний Богом тобі на благо, якщо маєш дурного правителя — це боже покарання, яке слід витерплювати, спокутуючи гріхи (Римл. 13:1-4; I Петра 2:13-18). Таким чином, будь-яка спроба монархомахії інтерпретувалася як бунт проти Бога. У цьому контексті здається логічним пояснити причини появи міцного потоку тираноборської літератури XVI ст. виникненням якоїсь нової теоретичної бази. Зрозуміло — якщо середньовічна теорія забороняє навіть думку про відсунення правителя від влади, то має з'явитись щось нове, що дозволило б цю заборону зняти. У ролі такого «несередньовічного» підґрунтя теорій XVI ст. сприймається, у першу чергу, римське право. Той факт, що в теоріях раннього нового часу рівно присутні концепції біблійного закону та римського права, створює певну напругу в трактуванні змісту згаданих творів. Якщо присутність римського права априорно сприймається як ознака новоевропейського стилю мислення, то наявність посилок на біблійний закон трактується як неминуча данина канону, на той момент ще середньовічному. Неважко помітити, що аналізу біблійних елементів та прикладів дослідники приділяють значно менше уваги, ніж ренесансним студіям. У цьому — коріння «передрозуміння», про яке вже згадувалось. Звернувшись до трудів таких класиків дослідження історії політичної філософії, як Джордж Себайн та Квентін Скіннер, ми побачимо, що для них наявність аргументації, збудованої на римському праві, є свідченням політичного мислення автора, в той час як біблійна аргументація визначає мислителя релігій-

ного. При цьому навіть кількісна перевага біблійних прикладів не змушує дослідників приділити їм серйозну увагу. Цей момент викликав, зокрема, напружену дискусію щодо ролі біблійного закону у французькому тираноборчому трактаті *Vindiciae Contra Tyrannos*. Британська дослідниця Енн МакЛарен достатньо жорстко звинуватила Квентина Скіннера та Джорджа Гарнетта у вільній інтерпретації теоретичних настанов концепції автора даного трактату, стверджуючи, що для нього саме біблійна аргументація створювала дійсний базис. Перекладач та коментатор *Vindiciae Contra Tyrannos* Гарнетт дав дослідниці не менш різку відповідь, зазначивши, що кількість цитат аж ніяк не вказує на структуру авторської аргументації [5, р. 88.1]. Гарнетт стверджує, що біблійні посилання зобов'язані своєю появою в тексті власній простоті та зрозумілості на відміну від складних правових прикладів. Автор використовував їх для полегшення сприйняття тексту, водночас базою його аргументації було саме римське право, що було «найбільш спільною мовою» політичної думки XVI ст.

Сучасний дослідник не має можливості користуватися термінологією та ментальним інструментарієм людини раннього нового часу. Автори згаданої епохи мали спільне розуміння певних понять, яке не мали потреби проговорювати та яке, на жаль, не надано нам у безпосередньому сприйнятті. Тому ми й маємо вдаватися до герменевтичних процедур, щоб наблизитись до істини. Але у випадку тираноборчої теорії тим висхідним пунктом аналізу, тим початком шляху у герменевтичному колі (що є умовою бачення феномена, а не вільним трактуванням, як це може здатися на перший погляд) є розрізнення мислителів на політичних та релігійних в залежності від їхньої орієнтації на біблійне чи римське право. Формування цієї теоретичної платформи було виправдане, скажімо, на початку XX ст., коли створювалось сучасне розуміння природи історії ідей. Але зараз ми можемо зробити крок далі. Здається, в даному випадку необхідна «деконструкція», тобто ретельне розкладання феномена на елементи, аналіз кожного елемента окремо та повторне складання у ціле. Деконструювання не є руйнівною процедурою, навпаки, є умовою переосмислення існуючого рівня розуміння та нового впорядкування [15, 4]. Якщо мені дозволять дещо вільні аналогії — це щось на кшталт дефрагментації диску в комп'ютері, тобто повернення до такої самої цілісності через очищення кожного елемента окремо. Деконструювання тираноборчого надбання в даному тексті пропонується провести на базі аналізу «Короткого трактату про політичну владу» Джона Понета.

Трактат виявляється таким матеріалом, уважне читання якого здатне внести смуток до думок дослідників, що розділяють авторів раннього нового часу на політичних та релігійних. Понет зазвичай сприймається як представник середньовічної традиції, що в його часи потихеньку вмирала — отже базовою для автора «Короткого трактату» виявляється концепція біблійного закону. В контексті тираноборчого змісту трактату це створює колізію — монархомах повинен відмовитись від середньовічного інструментарію, щоб отримати можливість проговорити свою позицію. Однозначність розуміння опозиційних пар «біблійний закон/релігійне мислення» та «римське право/політичне мислен-

ня» виявилась фатальною для даного мислителя — він перетворився на фігуру непомічання. Французькі монархомахи (Ф. Дюплессі-Морне, Ж. Боден, Е. де Ла Боезі та ін.) демонструють політичний стиль мислення (хоча про місце біблійного закону в їхній теорії можна ще посперечатися), англо-шотландські (Дж. Нокс, К. Гудман) — переважно есхатологічну теологію кальвіністського толку. Понет базує свою теорію на концепції біблійного закону, але в його теорії, як мають зазначити всі щирі дослідники, немає нічого специфічно кальвіністського чи навіть протестантського [2; 11].

Для розуміння концепції Понета, можливо, необхідно мати на увазі деякі обставини його життя. Тираноборчі ідеї з'явилися в його творчості ситуативно. До трагічного повороту в його житті, пов'язаному з приходом до влади в Англії Марії Тюдор, Понет не робив об'єктом спеціального дослідження природу тиранічної влади. До 1553 р. майбутній тираноборець міг бути задоволений своїм життям та сприймати його як втілену винагороду за наполегливу працю. Ще під час навчання в Кембриджі Понет опинився у гущі подій, пов'язаних з інтелектуальним оформленням англійської реформації. Декілька років він суміщав кар'єру духовної особи та академічні студії, а згодом був запрошений стати капеланом Томаса Кранмера, архієпископа Кентерберійського, однієї з найвпливовіших осіб в англійській державі за часів правління короля Едуарда VI. Понет був однією з найосвіченіших осіб Англії, тому був потрібен Кранмеру як помічник у складній справі розробки англійської протестантської догми та створення нової системи освіти. Важливість участі Понета у діяльності свого патрона підтверджується, зокрема, тим, що в деяких текстах Кранмера можна помітити «руку» його капелана [6, 32]. У розпалі цієї бурхливої діяльності протестантів спіткала катастрофа — в 1553 р. молодий король помер, а до влади прийшла Марія Тюдор, завзята католичка. Понету як протестантському богослову та жонатому священику не залишалось нічого іншого, як тікати. До речі, він якимось чином був замішаний в антикоролівському повстанні. Деякі дослідники [4] навіть закидають Понету зраду — він нібито покинув лави повсталих, коли зрозумів безперспективність проекту, та втік. Щиро кажучи, не можу його засуджувати — мабуть, сміливість й не була його найголовнішою чеснотою, але чи є чеснотою участь у вочевидь згубній операції? Так чи інакше, але Понет опинився у Страсбурзі, оплакуючи долю свого друга та покровителя Кранмера, підраховуючи збитки та намагаючись облаштувати нове життя. Тут, у вигнанні, народилося двоє його синів та був створений тираноборчий трактат, завдяки якому ми пам'ятаємо його ім'я — «Короткий трактат про політичну владу» («A Shorte Treatise of politike povver, and of the true Obedience which subiectes owe to kings and other civile Governours, with an Exhortation to all true naturall Englisheman»). Робота була опублікована у 1556 р. На жаль, ми навіть напевно не знаємо, чи побачив автор свій твір надрукованим. У тому самому році Понет помер.

«Короткий трактат про політичну владу» був популярний певний час, навіть двічі передруковувався в рідній Англії (1639 та 1642 pp.). Заради справедливості слід зазначити, що твори інших тираноборців мали ширше коло читачів:

наприклад, *Vindiciae Contra Tyrannos* передруковувався в Англії більше десяти разів від 1579 до 1689 рр. [7, 24]. Водночас можна припустити вплив Понета на англійську тираноборську думку. Зокрема, обґрунтування природи тиранічної влади у Дж. Мільтона практично збігається з понетовим. Однак після XVII ст. ім'я Понета було забуте. У західному науковому обігу воно віднайшло себе після публікації в 1928 р. «Історії політичної думки XVI ст.» Дж.В. Аллена та фундаментальної монографії В. С. Хадсона «Джон Понет (1516?–1556). Захисник обмеженої монархії» (1942) [6], де у додатку було розміщено факсимільну копію трактату першого видання. Знову ж таки заради справедливості варто зазначити, що в російській історії ідей XIX ст. Понет не був фігурою умовчання, до його концепції зверталися Б.М. Чичерин та М. М. Ковалевський. Але проблеми, про які йдеться в даному тексті, не ставали предметом обговорення у російській та радянській [13; 14] традиції, тому я не зупиняюся на цьому окремо. Зараз розуміння концепції Понета базується на вже згаданій праці В. С. Хадсона, а також на дослідженнях К. Гарретт, М. Уолцера та К. Скіннера. Певні риси до портрету Понета додали розвідки Барретта Біра [3], Барбари Пердон [8] і Девіда Уолмана [12].

Тираноборча концепція Понета будується на герменевтиці новозавітних вимог кожній душі бути покірною владі в контексті поняття біблійного закону. Біблійний закон Понет розуміє як універсальний механізм організації життя суспільства через вимоги Декалогу, що згодом були зведені Ісусом до двох головних заповідей — любити Господа усім серцем та ближнього як самого себе [1, 4]. Понет акцентує увагу на тому, що вимоги Старого та Нового Завітів спільні, тобто поняття Закону, що вперше з'явилося в Старому Завіті, є універсальним для всього людства (байдуже, для християн чи нехристиян). Згідно з думкою Понета, закони є суглобами суспільства, без яких неможливе його нормальне функціонування — «And how can that body be just, where the sinews (the laws) are broken...?» [1, 59]. Тираноборець пов'язує виникнення законів з рішенням Бога надати Ною право вимагати компенсації кров'ю злочинів проти життя [1, 7]. До цього моменту навіть найстрашніших злочинців (Каїн чи Ламех) не було страчено («...were not corporally punished, but had a protection of God, that none should lawfully hurt them») [1, 7]. В часи Ноя Господь змінив милість на гнів та віддав земному керманичеві «владу над тілом та життям людини» («gave man authority over the body and life of man») [1, 8].

Відтоді люди самі створюють закони. Понет наполягає — Бог надав людині право творити закони («to make more laws») [1, 7]. Люди самі вирішують, які закони для них є більш зручними та який політичний устрій найбільш відповідає їхнім потребам («authority to make laws, or the power to execute the same, shall be and remain in one person alone, or in many, it is not expressed, but left to the discretion of the people to make so many and so few, as they think necessary for the maintenance of the state») [1, 8]. Понет ретельно перелічує відомі варіанти політичного правління: в деяких країнах джерелом закону виявляється воля одного (як Мойсей, Лікурґ чи Солон), в інших — декількох обраних (децемвіри в Римі), в третіх — згода між усіма членами політичного тіла [1, 9].

Увага до джерел закону підводить Понета до опису природи політичної влади — її джерелом є воля Бога, яка реалізується особливим шляхом. Автору «Короткого трактату» важливо показати, що універсальність природи закону не в тому, що усі мають користуватися однаковими нормами, а в тому, що Бог сховав у душі кожної людини знання про цілі правління та надав можливість застосовувати це знання згідно з історичними обставинами. Напевно, Понет свідомо ілюструє це положення прикладами з історії не тільки християнських держав (чи Біблії), але й нехристиянських. Отже, язичницькі держави («ethnic states») існують не завдяки силі своїх богів, але з причини Божого рішення створити політичну владу. Таким чином, спільною сутністю всіх держав, що існують на Землі, постає Закон, що розкриває себе насамперед як вимога любові до ближнього та таким чином реалізує волю Бога.

Джерелом Закону є виключно Божа воля. Автор трактату вказує на ситуації, коли Бог свідомо вимагає виконання зовнішньо незаконних дій. Так, Авраам, отримавши особливе розпорядження («special commandment»), був готовий пожертвувати єдиним сином, хоча вимога такої жертви протистоїть заповіді любові до ближнього. Нібито порушуючи заповідь «не кради», сини Ізраїлю плундрували Єгипет знову ж за особливою вимогою Господа. Таких прикладів Понет наводить декілька [1, 52–53]. Навіщо це? Щоб показати, що той, хто розуміє істинне джерело Закону (воля Бога), готовий підкоритися господньому розпорядженню без вагань.

Таке трактування зовсім не так очевидно для мислителя XVI ст., як це може здаватися на перший погляд. Історія знає достатньо різних трактувань природи закону. Можна згадати римську приказку *Dura lex, sed lex* (суворий закон, але закон) чи вислів сучасника Понета, імператора Фердинанда I, *Fiat justitia, pereat mundis* (хай живе справедливість, хоч загине світ). Дуже актуальним для XVI ст. був й вислів Ульпіана *Quod principi placuit, legis habet vigorem* (Чого воліє правитель, те має силу закону). Всі ці формулювання Понету не підходять. Єдиним джерелом закону є воля Господа, віддзеркалена у вимогах Декалогу, заповідях Христа та в душі кожної людини. Тому поняття природного закону у Понета тотожно закону Бога. Тираноборець не рухається в річищі традиції Фоми Аквінського щодо розуміння ієрархії чотирьох ступенів законів. По сторінках трактату розкидано порівняння на кшталт — «God's word, or the laws of nature» [1, 59], «God's laws (by which name also the laws of nature be comprehended)» [1, 22–23]. Понету важливіше підкреслити найголовніше джерело закону, ніж додержуватись точної класифікації, тому він використовує поняття закону Бога та природного закону як синоніми.

Деконструючи концепцію Понета, розкладаючи її на елементи, ми бачимо, що елементи новоевропейського мислення не обов'язково з'являються в контексті рецепції римського права чи якихось форм ренесансного вільнодумства. Для «несередньовічних» тверджень про свободу створювати політичний устрій та закони в даному випадку базою є концепція біблійного закону.

На такій теоретичній платформі Понет визначає поняття тирана. Структуроутворюючим елементом суспільства є закон, що через слово Боже об'єднує

людей задля гідного та заможного життя. Правитель підпорядковується закону так саме, як і останній з його підданих. Не він є джерелом закону, тому не може вимагати для себе якихось особливих привілеїв. Одна з частин «Короткого трактату» (chapter III «Whether Kings, and other Governors are subject to God's laws, and the positive laws of their country») присвячена обґрунтуванню підпорядкованості правителя законам власної країни. Коли правитель відхиляється від виконання чи то позитивного закону власної країни, чи то від Божої заповіді, він стає тираном. Водночас, коли людям стає байдууже відповідальне виконання заповідей, в країні може з'явитися тиранія — якщо творіння найкориснішої форми правління є справою людських рук, то тиранія стає скоріше плодом недбалості у виконанні вимог Закону у біблійному сенсі.

Саме у визначенні тирана й закладено ту герменевтичну операцію, за допомогою якої Понет обґрунтовує можливість активного опору політичній владі. Новозавітний текст вимагає від кожної душі бути покірною владі, тому поняття «влада» й «душа» аналізуються в трактаті особливо ретельно. Вища влада — це влада Господа. Всі душі (чи то простих людей, чи то князів) мають бути покірними цій владі. Недаремно у новозавітних вимогах йдеться про те, що саме душі мають підкоритись владі. Отже людина є створінням з душі й тіла. У розпорядження правителю віддано тільки гіршу частину людської істоти — тіло. Душа ж підкоряється тільки Богу. Тобто у Новому Завіті йдеться не про сліпу покору політичному керманичу, а про вимогу всім людям коритися слову Божому [1, 41]. Такий висновок можна було б віднести на рахунок наявності у пізнавальних практиках XVI ст. традиційних для середньовічної науки механізмів герменевтики та екзегези. Зокрема, Д. Уоллмен бачить у таких висновках Понета виключно пережитки філологічного підходу середньовічної теології [12, 36]. Дозволю собі наполягати, що герменевтика у Понета — не філологічні хитрощі, а частина політичної концепції.

Тираноборець підкреслює відсутність певних «надлюдських» рис у портреті правителя. Політичний керманіч є тільки «служителем законів» («minister of laws»), не більше. Якщо з недбалості лікаря загинув пацієнт, чи не судитимуть його як вбивцю? Чи не вимагатимеш ти відшкодування від пастуха, який загубив твою худобу? Чому ж ми не чекаємо відшкодування від того, кому довірено не худобу, але людей [1, 17–18]? Образ тирана у Понета позбавлений есхатологічного забарвлення, яке ми знайдемо в роботах більшості відомих монархомахів. М. Уолцер вважає цей момент особливістю тираноборчої концепції Понета [11, 102]. Тиран в «Короткому трактаті» — це не прислужник чи знаряддя диявола (як у Кальвіна чи Нокса), це шахрай. Понет свідомо використовує у своїх доказах приклади злодіїв, шарлатанів, вбивць, щоб якнайбільш чітко продемонструвати природу тиранії. Як злодія треба судити та позбавити посади, так и правителя, що нехтує обов'язками, можна усунути від влади — «it is lawful to use the law of nature, that is, to remove him from his office» [1, 103].

Треба коритись правителю, але й покора вимагає відповідальності та тверезого аналізу. Приклад такої відповідальності — поведінка воїнів-християн на службі у Юліана Апостата. Коли імператор вимагав від них робити те, що було

необхідне для блага держави («common wealth»), вони корилися без вагань. Але ж коли Юліан вимагав вклонятися ідолам, християни відмовлялися, бо мали більшого імператора — того, що є на небесах [1, 58–59]. Отже, кожна людина має відповідально зважувати можливість виконання наказів керманіча, бо ніхто не виправдає непокору Богові. Чи врятували Адама жалюгідні відмовки, що нібито ця жінка чи цей змії надали мені яблука? Звісно, ні. Індивідуальна відповідальність — одне з ключових понять концепції Понета. Це чітко споріднює мислителя з новоевропейським розумінням буття людини у суспільстві.

Отже, ми бачимо політичну концепцію, що дивним чином поєднує в собі базові елементи новоевропейського стилю мислення (принцип індивідуальної відповідальності, визнання священного права власності, визнання рівності усіх перед позитивним правом держави тощо) та середньовічні засоби обґрунтування висновків (герменевтика як пізнавальний механізм та звернення до Біблійного закону). Мислитель перехідного часу наповнює новим змістом звичні поняття та ментальні матриці. Повертаючись до питання, що було поставлене на початку даного тексту (чи не є сучасне «передрозуміння» причиною недооцінки концепції Понета), можна погодитись, що саме існуючі в історії ідей механізми аналізу новоевропейських політичних концепцій відхиляють погляд дослідника від «Короткого трактату». Увага інтерпретаторів прикута до, так би мовити, «прогресивних» концепцій, що розривають з вмираючим середньовіччям та наближають новоевропейську еру. Герменевтика тексту «Короткого трактату» починається зі з'ясування наявності у тексті біблійних посилань та «філологічного підходу», а також відсутності понять з римського права. Отже Понет визнається «неповноцінним» тираноборцем, бо спирається на ту теоретичну платформу, яка «не може бути» основою монархомахії. Новоевропейський зміст концепції Понета глибший, ніж, скажемо, у добре відомого Джона Нокса, але існуюча герменевтична традиція не дає можливості цей зміст побачити. Таким чином, аналіз герменевтики новозавітних текстів у «Короткому трактаті» надає нам можливість побачити певну хибність існуючих у сучасній політичній філософії герменевтичних механізмів. Деконструкція допомагає нам побачити елементи політичної концепції в іншому світлі та створити «нове ціле» розуміння базових характеристик тираноборчої думки раннього нового часу. Отже, герменевтика понетової герменевтики створює додаткове «джерело світла», що дозволяє більш чітко розглядіти як особливості розвитку новоевропейської політичної філософії, так і певні погрішності в сучасних дослідницьких процедурах.

Література

1. Ponet J. A Shorte treatise of politike povver... // Hudson W. S. John Ponet (1516?–1556). Advocate of Limited Monarchy. — Chicago, Illinois, 1942. — 183 p. of facsimile reproducing.
2. Allen J. W. A history of political thought in XVI c. — 2nd ed. — London, 1951.
3. Beer B. L. John Ponet's Shorte Treatise of Politike Power Reassessed // Sixteenth Century Journal. — 1990. — Vol. XXI, N 3. — P. 373–384.

4. Garrett Ch. *The Marian Exiles: A Study in the Origins of Elizabethan Puritanism* / Garrett Christina. — Cambridge: Cambridge UP, 1938.
5. Garnett G. *Law in the Vindiciae, Contra Tyrannos: a Vindication* // *The Historical Journal*. — 2006. — Vol. 49, N 3. — P. 877–891.
6. Hudson W. S. *John Ponet (1516?–1556). Advocate of Limited Monarchy*. — Chicago, Illinois, 1942.
7. McLaren A. *Rethinking Republicanism: Vindiciae, Contra Tyrannos in Context* // *The Historical Journal*. — 2006. — Vol. 49, N 1. — P. 23–52.
8. Peardon B. *The Politics of Polemic: John Ponet's Short Treatise of Politic Power and Contemporary Circumstance 1553–1556* // *The Journal of British Studies*. — 1982. — Vol. 22, N 1. — P. 35–49.
9. Sabine G. H. *A History of Political Theory* / Sabine G. H., Thorson T. L. — Hinsdale: Dryden Press, 1973.
10. Skinner Q. *The Foundations of Modern Political Thought*. Vol. 2. — Cambridge: Univ. Press, 1978.
11. Walzer M. *The Revolution of the Saints: A Study in the Origins of Radical Politics*. — Cambridge, Mass.: Harvard Univ. Press, 1965.
12. Wollman D. H. *The Biblical Justification for Resistance to Authority in Ponet's and Goodman's Polemics* // *Sixteenth Century Journal*. — 1982. — Vol. 13, N 4. — P. 29–41.
13. Миропова И. А. *Общественно-политические взгляды Джона Понета: автореф. дис. ... канд. ист. наук* / И. А. Миропова. — М., 1951. — 24 с.
14. Сапрыкин Ю. М. *От Чосера до Шекспира: этические и политические идеи в Англии* / Ю. М. Сапрыкин. — М.: Изд-во Моск. ун-та, 1985. — 192 с.
15. Штегмайер В. *Декопструкция и герменевтика. К дискуссии о разграничении* / В. Штегмайер // *Герменевтика и декопструкция* / под ред. В. Штегмайера, Х. Франка, Б. В. Маркова. — С.Пб., 1999. — С. 4–9.

Анотація

Довгополова О. А. Герменевтика повозавітних вимог у контексті концепції біблійного закону (за матеріалами «Короткого трактату про політичну владу» Дж. Понета). — Стаття.

У статті аналізується герменевтичний механізм створення тираноборчої концепції в «Короткому трактаті про політичну владу» Джона Понета (XVI ст.). Запрополювало простежити свого роду «герменевтику герменевтики», щоб виявити причини переорієнтації традиції дослідження тираноборчої думки в сучасній історії ідей.

Ключові слова: тираноборець, герменевтика, Новий Завіт, Джон Понет.

Summary

Dovgoplova O. A. Hermeneutics of the New Testament Demands in the Context of the Concept of Biblical Law (in «A Short Treatise of Politic Power» by John Ponet). — Article.

The hermeneutical mechanism of monarchomachian concept's creation in «A Short Treatise of Politic Power» by John Ponet (XVI c.) had been analyzed in article. Author proposes to establish the so called «hermeneutic of hermenentic» to reveal the causes of reorientation of the monarchomachian tradition's investigations in modern history of ideas.

Keywords: monarchomach, hermenentic, the New Testament, John Ponet.